

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์

กฎหมายต้นแบบเพื่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภาคเอกชน
Model Law for the Prevention and Suppression on Corruption
in the Private Sectors

ธรรมศักดิ์ เสนามิตร *

Thammasak Senamitr *

สุนีย์ มัลลิกะมาลย์ **

Sunee Mallikamarl **

(Received : July 11, 2021 / Revised : July 21, 2021 / Accepted : September 19, 2021)

บทคัดย่อ

วิจัยเรื่อง กฎหมายต้นแบบเพื่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภาคเอกชน มี วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงสถานการณ์ของปัญหาการทุจริตภาคเอกชนในประเทศไทย ความหมาย รูปแบบและกระบวนการของการทุจริตภาคเอกชน องค์การและมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภาคเอกชน รวมถึงการเยียวยาความเสียหายจากทุจริตภาคเอกชน โดย ศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายระหว่างประเทศและกฎหมายต่างประเทศ เพื่อจัดทำเป็นกฎหมาย ต้นแบบเพื่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภาคเอกชน การวิจัยนี้เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประกอบด้วย การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการมีส่วนร่วม ออกแบบ-ร่วมออกแบบ (Participatory design-Co design) เพื่อให้ได้แนวทางในการจัดทำเป็น ต้นแบบของกฎหมายเพื่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภาคเอกชน และนำไปรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง (public hearing) เพื่อจัดทำเป็นกฎหมายต้นแบบเพื่อ การป้องกันและปราบปรามการทุจริตภาคเอกชน

การทุจริตภาคเอกชนเฉพาะรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งเท่านั้น องค์การและมาตรการในการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตมีหลายองค์การและทับซ้อนกันทั้งในด้านของอำนาจและหน้าที่ ทำให้ไม่สามารถดำเนินการเพื่อให้สามารถยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่ผู้กระทำการทุจริตได้มาเพื่อ คืนให้แก่ผู้เสียหายได้โดยทันที การดำเนินคดีใช้เวลานาน ผู้กระทำความผิดสามารถถ่วงเวลา ถ่วงทรัพย์สินออกไปให้พ้นจากการติดตามเอาคืนจนยากเกินกว่าที่จะนำมาชดเชยเยียวยาแก่ ประชาชนที่ได้รับความเสียหายจากการทุจริตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ : การทุจริตภาคเอกชน, การป้องกัน, การปราบปราม

* นักศึกษาปริญญาเอก คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

** ศาสตราจารย์ ดร., คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

Corresponding author e-mail: thammasak007@gmail.com

Abstract

The research; Model Law for the Prevention and Suppression on Corruption in the Private Sectors has purposes to study the current situation of problems on the corruption in the private sectors in Thailand, definition, methods and procedures of corruption in the private sectors, organizations and measures for prevention and suppression on the corruption in the private sectors, includes the remedy to recover the damages from the corruption in the private sectors in comparison with the international law, and foreign law for preparing the Model Law for the Prevention and Suppression on Corruption in the Private Sectors

This research is the Qualitative research comprises of the Documentary research, In-depth interview, and Participatory design- Co design to be the guidelines for preparing the model of Law for prevention and suppression on corruption in the private sectors then, Public hearing the opinions with the related population for preparing the Model Law for the Prevention and Suppression on Corruption in the Private Sectors.

The research result is the current situation of corruption in the private sectors in Thailand is consisted with the methods, procedures, and effects on the people which be affected to the peace and order of social, economic, and state security. The current Thai laws was legislated for solving problems on corruption in the private sectors for any one method only, the organizations and measures for prevention and suppression on corruption are too complicated and overlap in terms of power and duty which be unable to seize and freeze the properties obtained by crime for returning back to the injured party in time. The action on the case (case proceeding) takes time, the corrupter could syphon the properties away from tracking and retrieving beyond the efficiently recovery for the injured people.

Keywords: corruption in the private sectors, prevention, suppression

บทนำ

การทุจริตภาคเอกชน เป็นการกระทำของบุคคลผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับองค์กรภาคเอกชน เช่น ผู้บริหารที่ปรึกษากฎหมาย ผู้สอบบัญชี ด้วยการสร้างรูปแบบและกระบวนการฉ้อโกง เช่น ธุรกิจแชร์ลูกโซ่ การสร้างราคาหลักทรัพย์ (ปั่นหุ้น) การใช้ข้อมูลภายในเพื่อซื้อขาย หลักทรัพย์ หรือการฉ้อโกงทางบัญชี เป็นต้น และ

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต

โดยไม่มีเจ้าหน้าที่รัฐเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับใน การใช้อำนาจหน้าที่ในการทุจริตนั้น จนทำให้ผู้ทุจริตได้ไปซึ่งเงินหรือทรัพย์สินจากประชาชนกลุ่ม ที่หลงเชื่อและตกเป็นเหยื่อในการทุจริต

นับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน การทุจริตไม่ว่าในภาครัฐหรือภาคเอกชนต่างเป็นอุปสรรค ขัดขวางการพัฒนาประเทศ โดยในส่วนของ การทุจริตภาคเอกชนนั้นเป็นเรื่องที่รัฐไม่ได้ให้ ความสำคัญกับการแก้ปัญหาหากเท่าที่ควร ทั้งนี้เพราะรัฐอาจคิดว่าการทุจริตภาคเอกชนเป็นเรื่อง การฉ้อโกงระหว่างภาคเอกชนด้วยกันเอง รัฐจึงไม่ใช่ผู้เสียหาย แตกต่างกับการทุจริตภาครัฐหรือ ภาครัฐเกี่ยวเนื่องกับภาคเอกชนที่รัฐเป็นผู้เสียหายโดยตรงจากการทุจริต เพราะเมื่อมีเจ้าหน้าที่รัฐ เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการทุจริตแล้ว ย่อมเป็นการทุจริตของเจ้าหน้าที่รัฐในฐานะตัวแทนของ รัฐ ใช้อำนาจหน้าที่ที่รัฐมอบให้ไว้แสวงหาประโยชน์อันมิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายทำให้ เจ้าหน้าที่รัฐนั้นได้ไปซึ่งเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์ซึ่งเป็นของรัฐหรือที่รัฐควรได้เป็นเจ้าของ ดังนั้น รัฐจึงออกกฎหมายหลายฉบับ จัดตั้งองค์กรขึ้นหลากหลายองค์กร เช่น ป.ป.ช. ป.ป.ท. เป็น ต้น และกำหนดมาตรการต่าง ๆ ทั้งมาตรการทางแพ่ง มาตรการทางอาญา มาตรการทางสังคม เพื่อปราบปรามและป้องกันการทุจริตภาครัฐ ในขณะที่การทุจริตภาคเอกชนนั้น แม้รัฐจะออก กฎหมายรวมถึงจัดตั้งองค์กรและมาตรการต่าง ๆ เพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริตแล้วก็ตาม แต่ปรากฏเป็นข้อเท็จจริงตามข่าวต่าง ๆ ว่าสถานการณ์ของการทุจริตภาคเอกชนในปัจจุบัน ยังคงมีอยู่ มีรูปแบบและกระบวนการที่ซับซ้อน หลากหลายและเข้าถึงกลุ่มประชาชนได้ง่าย และรวดเร็วโดยอาศัยช่องทางการติดต่อสื่อสารไร้สายและไร้ขอบเขต ขณะที่กฎหมายที่มีอยู่เป็น เพียงกฎหมายที่ออกบังคับใช้เพื่อปราบปรามการทุจริตภาคเอกชนเฉพาะรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง เท่านั้น ทำให้เมื่อเกิดการทุจริตรูปแบบใหม่ขึ้นจึงไม่อาจนำกฎหมายเฉพาะนั้นไปบังคับใช้ได้ กรณีดังกล่าวทำให้เจ้าหน้าที่รัฐต้องบังคับใช้กฎหมายที่มีลักษณะบังคับใช้ได้เป็นการทั่วไป เช่น ประมวลกฎหมายอาญา เพื่อปราบปรามและป้องกันการทุจริตที่เกิดขึ้น โดยกฎหมายดังกล่าวไม่ สอดคล้องกับลักษณะและบริบทของความผิด เช่น กฎหมายกำหนดโทษไว้น้อยมากเมื่อ เปรียบเทียบกับลักษณะของการกระทำและความเสียหายที่เกิดขึ้น ทำให้ผู้กระทำความผิดไม่เข็ด หลาบหรือเกรงกลัวต่อโทษที่จะได้รับ และยังสร้างวงจรให้มีผู้ที่ยินยอมที่จะเสี่ยงกระทำการทุจริต อยู่อย่างต่อเนื่อง เพราะอาจเล็งเห็นแล้วว่า หากตนเองทำการทุจริตสำเร็จจนได้ทรัพย์สินเงินทอง จำนวนมากแล้วย่อมคุ้มกับโทษที่จะได้รับหากถูกจับกุมและดำเนินคดี เพราะเมื่อพ้นโทษแล้ว ตนเองก็ยังคงมีทรัพย์สินที่ได้มาจากการยักยอกย้ายถ่ายเทไปในช่วงเวลาที่กระทำความผิดที่สามารถนำมาใช้ในการดำรงชีวิตได้อย่างสบาย ๆ ตลอดชีวิต ซึ่งปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้นจาก ข้อจำกัดในกระบวนการยุติธรรมที่ไม่สามารถติดตามเอาคืนซึ่งทรัพย์สินจากผู้กระทำความผิดเพื่อ การชดใช้เยียวยาความเสียหายให้แก่ประชาชนที่ได้รับความเสียหายจากการทุจริตอย่างทั่วถึง

ดังนั้น เมื่อเกิดการทุจริตภาคเอกชนขึ้นแล้ว ผลจากการทุจริตย่อมสร้างความเสียหายแก่ ประชาชนที่หลงเชื่อและตกเป็นเหยื่อในการทุจริตนั้น ซึ่งหากความเสียหายเกิดขึ้นกับประชาชน เป็นวงกว้างหรือสร้างความเสียหายเป็นเงินจำนวนมหาศาลแล้ว ย่อมกระทบต่อความสงบและ ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

และเศรษฐกิจ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐในที่สุด ดังนั้นผลจากการทุจริตภาคเอกชนจึงสร้างความเสียหายให้แก่รัฐไม่แตกต่างไปจากการทุจริต ภาครัฐที่ต้องถือว่ารัฐเป็นผู้เสียหายโดยตรงจากการทุจริตภาคเอกชนด้วย

วัตถุประสงค์การทำวิจัย

วิจัยฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาความหมายและองค์ประกอบของการทุจริต ภาคเอกชน รูปแบบและกระบวนการวิธีการทุจริต กฎหมาย องค์กร และมาตรการเพื่อการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตภาคเอกชนของประเทศไทย โดยการศึกษาเปรียบเทียบกับ กฎหมายระหว่างประเทศ ได้แก่ อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. 2003 (พ.ศ. 2546) และกฎหมายต่างประเทศ ได้แก่ กฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภาคเอกชนของสหรัฐอเมริกา เขตบริหารพิเศษฮ่องกงแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน และ สาธารณรัฐสิงคโปร์ เพื่อให้ได้ต้นแบบของกฎหมายเพื่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ภาคเอกชน ประกอบด้วยคำนิยาม กฎหมาย องค์กร และมาตรการทั้งในการป้องกันปราบปราม และการเยียวยาผู้ที่ได้รับความเสียหายจากการทุจริตภาคเอกชน เพื่อนำไปสู่การจัดทำเป็นกฎหมายต้นแบบเพื่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภาคเอกชน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประกอบด้วยวิธีการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ที่ได้จากการรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ตำรา บทความ งานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ ที่ประกอบด้วยทฤษฎี หลักการและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับ การศึกษาตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยนี้ การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ที่เป็นการ เก็บรวบรวมข้อมูลจากบุคคลที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวข้องเฉพาะกับการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริตภาคเอกชน เช่น ผู้พิพากษา พนักงานอัยการ เจ้าพนักงานตำรวจ พนักงาน สืบสวนสอบสวนในหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) กรมสอบสวนคดีพิเศษ และสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) รวมถึงภาคส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น นักสื่อสารมวลชนจากสำนักข่าว สาธารณะ และวิธีการวิจัยที่เรียกว่า การมีส่วนร่วมออกแบบ-ร่วมออกแบบ (Participatory design-Co design) ซึ่งเป็นวิธีการเก็บข้อมูลโดยให้บุคคลที่มีส่วนได้เสีย (stakeholders) จาก กลุ่มต่างๆ ได้แก่ กลุ่มนักวิชาการ กลุ่มกระบวนการยุติธรรม กลุ่มเจ้าหน้าที่รัฐ และกลุ่มนักลงทุน และประชาชน ร่วมกันหาคำตอบในประเด็นต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยกำหนดตามวัตถุประสงค์ของ การศึกษา คำตอบที่ได้จะช่วยยืนยันอย่างหนักแน่นว่าประเด็นกฎหมายที่สำคัญได้ผ่านการ เสนอแนะจากบุคคลที่มีส่วนได้เสียโดยตรง ทั้งจากบุคคลที่เป็นผู้บังคับใช้กฎหมายและบุคคลที่จะ ถูกบังคับหรือต้องปฏิบัติตามกฎหมายนี้เพื่อนำไปสู่การจัดทำเป็นต้นแบบของกฎหมายเพื่อการ ป้องกัน

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต

และปราบปรามการทุจริตภาคเอกชน ก่อนนำไปปรับปรุงความคิดเห็นจากประชาชนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง (Hearing) เพื่อจัดทำเป็นกฎหมายต้นแบบเพื่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ภาคเอกชน

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า การทุจริตภาคเอกชน หมายถึง “การทุจริตในองค์กรภาคเอกชนซึ่ง ไม่ใช่การทุจริตภาครัฐ ที่ไม่ว่ากระทำในรูปแบบหรือกระบวนการใดก็ตามโดยบุคคลที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับองค์กรภาคเอกชนนั้น ทำให้ผู้กระทำได้ไปซึ่งเงินหรือทรัพย์สินจาก ประชาชนผู้เสียหาย ” โดยรูปแบบและกระบวนการวิธีการของการทุจริตนั้นอาจทำโดยวิธีการใดก็ได้ เช่น หลอกลวงไม่ว่าด้วยการโฆษณา ประกาศ ทำให้ปรากฏ ชักชวนหรือเสนอต่อประชาชนด้วย การแสดงข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้งและทำให้ประชาชน หลงเชื่อตามที่หลอกลวงนั้น หรือกระทำการใด ๆ อันไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์ เช่น ด้วยการเปิดเผยข้อมูลที่อาจสร้างความเสียหายแก่ผู้ลงทุนและตลาดทุน การเผยแพร่ข้อมูลอันเป็นเท็จ การบิดเบือนข้อมูล การใช้ประโยชน์จากข้อมูลที่ตนรู้มาทำการซื้อขายหลักทรัพย์โดยฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมาย หรือการใช้หรือยอมให้บุคคลอื่นทำการใด ๆ อันนำไปสู่การกระทำอัน ไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์ หรือตกแต่ง ปลอม แปลง สร้างเอกสารอันเป็นเท็จ หรือใช้ วิธีการทางบัญชีเพื่อประโยชน์ในการทุจริต หรือเพื่อหลอกลวงให้ประชาชนเข้าใจผิด ใน สารสำคัญ โดยสามารถกำหนดองค์ประกอบความผิดฐานทุจริตภาคเอกชนได้ว่า ประกอบด้วย ผู้กระทำ ได้แก่ บุคคลที่มีอำนาจหน้าที่หรือเกี่ยวข้องกับองค์กรภาคเอกชน การกระทำ ได้แก่ การ ทุจริตไม่ว่าด้วยวิธีการใด ๆ และจากการทุจริตนั้นเป็นผลให้ผู้กระทำได้ไปซึ่งเงินหรือทรัพย์สิน ผู้เสียหาย ได้แก่ ประชาชนที่หลงเชื่อและตกเป็นเหยื่อของการทุจริต

สำหรับกฎหมาย องค์กรและมาตรการทางกฎหมายของประเทศไทยในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภาคเอกชนนั้น พบว่าประเทศไทยไม่มีกฎหมายเพื่อการปราบปรามการทุจริตภาคเอกชนเป็นการเฉพาะ หากเป็นกฎหมายที่ออกเพื่อปราบปรามการทุจริตภาคเอกชน รูปแบบใดรูปแบบหนึ่งเป็นการเฉพาะ เช่น พระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกง ประชาชน พ.ศ. 2527 เพื่อปราบปรามแชร์ลูกโซ่ เป็นต้น ส่วนองค์กรที่มีหน้าที่ดำเนินการ เกี่ยวกับการสืบสวนและสอบสวนการกระทำความผิดเกี่ยวกับการทุจริตภาคเอกชน มีหลาย องค์กร แต่ละองค์กรมีอำนาจและหน้าที่ที่แตกต่างกันและทับซ้อนกัน โดยต่างบังคับใช้ มาตรการ ที่กฎหมายได้ให้อำนาจไว้ในลักษณะที่เป็นเอกเทศจากกัน ขั้นตอนการบังคับใช้กฎหมายซับซ้อน และผ่านการพิจารณาและตัดสินใจจากหลายองค์กร เช่น คดีการทุจริตภาคเอกชนอาจเริ่มต้นการ สืบสวนสอบสวนโดยเจ้าพนักงานตำรวจประจำท้องที่ แต่อาจได้รับโอนคดีให้ไปอยู่ในความ รับผิดชอบของกรมสอบสวนคดีพิเศษ แล้วจึงพิจารณาส่งสำนวนการสอบสวนและความเห็นไปยัง พนักงานอัยการเพื่อสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้อง เป็นต้น ปัญหาดังกล่าวเป็นช่องว่างให้ผู้กระทำความผิด อาจอาศัยความซับซ้อนของการดำเนินคดีเป็นช่องทางในการยกย่ายถ่ายเททรัพย์สินที่ได้มา ระหว่างการทุจริตให้พ้นจากการถูกตรวจสอบเพื่อติดตามเอาคืน เพื่อที่จะให้ผู้กระทำความผิด สามารถกลับมาครอบครองและใช้สอยทรัพย์สินนั้นได้ภายหลังพ้นโทษใน

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

กรณีหากถูกดำเนินคดี ถึงที่สุดให้ต้องโทษจำคุก ส่วนในฝ่ายของประชาชนที่เสียหายก็มีอาจได้รับเงินคืนเต็มเม็ดเต็มหน่วย ส่วนมาตรการตามกฎหมายฟอกเงินกำหนดให้การทุจริตเพียงบางรูปแบบเป็นความผิดมูลฐาน ไม่ครอบคลุมลักษณะของการกระทำทุจริต ทั้งมาตรการกฎหมายในการยึดหรืออายัด ทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิดฐานทุจริตภาคเอกชนของสำนักงานคณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามการฟอกเงิน (ปป.ง.) หรือตามประมวลกฎหมายอาญาที่เกี่ยวกับคดีอาญา ยังขาดประสิทธิภาพในด้านความรวดเร็วทันเวลาที่จะเข้าไประงับยับยั้งการยกย้ายถ่ายเททรัพย์สินของผู้กระทำความผิด จนเป็นสาเหตุสำคัญที่รัฐไม่อาจดำเนินการนำทรัพย์สินกลับมาคืนให้แก่ ประชาชนผู้เสียหายเพื่อเยียวยาความเสียหายได้อย่างทันท่วงที และเต็มเม็ดเต็มหน่วย

สำหรับกฎหมาย องค์กรและมาตรการทางกฎหมายระหว่างประเทศนั้นพบว่า อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. 2003 (พ.ศ. 2546) เป็นกฎหมายระหว่าง ประเทศ ที่ได้บัญญัติโดยมุ่งเน้นให้การดำเนินธุรกิจเป็นไปโดยถูกต้องตามกฎหมายและสามารถ ตรวจสอบได้ โดยเน้นไปที่การป้องกันการขัดกันแห่งผลประโยชน์ของเจ้าหน้าที่รัฐซึ่งเป็นกรณีการ ทุจริตภาครัฐเกี่ยวกับภาคเอกชน ไม่ใช่กรณีการทุจริตภาคเอกชนโดยตรง อย่างไรก็ตาม อนุสัญญานี้ กำหนดให้รัฐภาคีต้องดำเนินการอย่างจริงจังในการดำเนินมาตรการป้องกันการ ทุจริตที่เกี่ยวข้องกับภาคเอกชน กำหนดบทลงโทษทั้งทางแพ่ง ทางอาญาอย่างมีประสิทธิภาพ และได้สัดส่วนและมีผลเป็นการยับยั้งสำหรับกรณีที่ไม่ปฏิบัติตามมาตรการดังกล่าว ส่วนองค์กร และมาตรการในกฎหมายต่างประเทศที่ทำการศึกษาค้นคว้าได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา เขตบริหารพิเศษฮ่องกงแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน และสาธารณรัฐสิงคโปร์ บัญญัติกฎหมาย องค์กรและ มาตรการตามรูปแบบของการทุจริตภาคเอกชนเช่นเดียวกับประเทศไทย แต่มีได้บัญญัติแบ่งแยกกรณีการทุจริตภาคเอกชนเป็นการเฉพาะ แต่พบว่ากฎหมายของแต่ละประเทศดังกล่าว ข้างต้นได้กำหนดลักษณะของการกระทำความผิดอาญาที่ถือได้ว่าเป็นการทุจริตภาคเอกชนที่มี ครอบคลุมและกว้างกว่าที่กฎหมายไทยได้บัญญัติไว้ เช่น การฉ้อโกงทางบัญชี การฉ้อโกง ผ่านระบบธนาคาร การฉ้อโกงธนาคาร เป็นต้น

สำหรับต้นแบบของกฎหมายที่นำไปสู่การจัดทำกฎหมายต้นแบบเพื่อการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริตภาคเอกชนนั้น ประกอบด้วย คำนียาม กฎหมายที่ประกอบด้วย องค์กรประกอบของความผิดฐานทุจริตภาคเอกชน องค์กรเพื่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ภาคเอกชน มาตรการในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภาคเอกชน ได้แก่มาตรการทาง อาญา มาตรการทางแพ่ง และมาตรการในการติดตามเอาทรัพย์สินจากทุจริตคืนให้แก่ประชาชน ผู้เสียหาย

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัย พบว่า ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายเพื่อการป้องกันและปราบปรามการ ทุจริตภาคเอกชนเป็นการเฉพาะ ทำให้เมื่อเกิดการทุจริตภาคเอกชนขึ้น รัฐจะบังคับใช้กฎหมาย ในสองลักษณะคือ ลักษณะแรกคือ การบังคับใช้กฎหมายกรณีรูปแบบของการทุจริตมีกฎหมาย บัญญัติไว้โดยเฉพาะ เช่น พระ

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต

ราชกำหนดการกู้ยืมเงินอันเป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 ที่ใช้สำหรับกรณีแชร์ลูกโซ่ เป็นต้น อีกลักษณะหนึ่งคือ ในกรณีที่มีการทุจริตภาคเอกชนรูปแบบใด รูปแบบหนึ่งนั้นยังไม่มีกฎหมายเฉพาะแล้ว รัฐก็จะบังคับใช้กฎหมายที่สามารถบังคับใช้ได้เป็นการทั่วไป เช่น มาตรา 343 แห่งประมวลกฎหมายอาญาในความผิดฐานฉ้อโกงประชาชน เป็นต้น ซึ่ง กฎหมายดังกล่าวไม่ใช่กฎหมายที่แม้จะสามารถนำมาบังคับใช้ได้กับการทุจริตภาคเอกชนทุก รูปแบบก็ตาม แต่เมื่อพิจารณาถึงลักษณะ รูปแบบ กระบวนการวิธีการ ความเสียหายที่รุนแรงและมี จำนวนเงินความเสียหายเป็นจำนวนมหาศาลที่เกิดขึ้นจากการทุจริตภาคเอกชนแล้ว การบังคับใช้บทบัญญัติในความผิดฐานฉ้อโกงประชาชนตามประมวลกฎหมายอาญากับการทุจริตภาคเอกชน อาจไม่เหมาะสมทั้งในด้านขององค์ประกอบความผิดรวมถึงโทษที่ผู้กระทำความผิดควรได้รับจาก การทุจริตนั้น นอกจากนั้น ในส่วนของมาตรการในการยึดหรืออายัดทรัพย์สินจากการกระทำ ความผิดที่มีลักษณะเป็นการทุจริตภาคเอกชนนั้น พบว่ารัฐยังไม่อาจติดตามเอาทรัพย์สินจาก ผู้กระทำความผิดมาคืนให้แก่ประชาชนที่ได้รับความเสียหายได้อย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วยและ ทันทั่วถึง ทั้งนี้เพราะมีองค์กร ขั้นตอนและกระบวนการของกฎหมายที่ซับซ้อนทำให้แต่ละองค์กร ดำเนินการในลักษณะที่ต่างฝ่ายต่างบังคับใช้กฎหมายที่ตนมีอำนาจดำเนินการรวมถึงพบว่าโทษ ทางอาญาสำหรับความผิดฐานฉ้อโกงประชาชนตามประมวลกฎหมายอาญายังไม่เหมาะสมกับ ลักษณะและผลกระทบที่เกิดจากการทุจริตภาคเอกชน ดังนั้นเมื่อเกิดการทุจริตภาคเอกชนในรูปแบบใหม่ ๆ ขึ้นแล้ว รัฐจึงไม่อาจบังคับใช้กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและทำให้ผู้กระทำความผิดมีโอกาสหลุดพ้นจากการดำเนินคดีและรับโทษในที่สุด หรือแม้จะถูกดำเนินคดีและต้องโทษจำคุกในที่สุดแล้วก็ตาม แต่หลายกรณีพบว่าหลังจากพ้นโทษแล้วผู้กระทำความผิดยังสามารถใช้ชีวิตได้ตามปกติและมีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดี ซึ่งแตกต่างกับประชาชนที่ตกเป็นเหยื่อ จากการทุจริตที่ต้องสูญเสียเงินทองและทรัพย์สินไป มีหนี้สินและมีฐานะทางเศรษฐกิจที่ลำบากยากจน ซึ่งอาจสะท้อนให้เห็นว่าในระหว่างการทุจริตนั้นผู้กระทำความผิดสามารถยกย้ายถ่ายเท ทรัพย์สินของเหยื่อออกไปและพ้นจากการติดตามเอาคืนของเจ้าหน้าที่รัฐ ทั้งนี้เพราะมีกฎหมายที่ มีอยู่ในปัจจุบันยังไม่ได้ให้อำนาจแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในการติดตามเอาทรัพย์สินคืนจากผู้กระทำความผิดและบุคคลที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้นการมีกฎหมายต้นแบบเพื่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภาคเอกชนเป็น การเฉพาะจึงเป็นเครื่องมือทางกฎหมายที่จะช่วยให้รัฐสามารถผดุงความยุติธรรมให้แก่ประชาชน ที่ต้องตกเป็นเหยื่อและต้องเสียหายจากการทุจริตภาคเอกชนไม่ว่าในรูปแบบใดก็ตาม ทั้งสามารถ นำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้อย่างรวดเร็ว ทั้งยังสามารถติดตามยึดและอายัดทรัพย์สินจากการกระทำความผิดหรือเกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดฐานทุจริตภาคเอกชนเพื่อนำมาคืน ให้แก่ประชาชนผู้เสียหายได้อย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพและเต็มเม็ดเต็มหน่วย ทั้งจะช่วยป้องปรามและตัดโอกาสมิให้ผู้กระทำความผิดกระทำความผิดและทำให้เกิดความหลาบจำแก่บุคคลอื่นที่จะไม่เอาอย่าง

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

กฎหมายต้นแบบเพื่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภาคเอกชน ประกอบด้วย คำ นิยามของการทุจริตภาคเอกชน องค์ประกอบของความผิดฐานทุจริตภาคเอกชน องค์การเพื่อการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตภาคเอกชน มาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ภาคเอกชน รวมถึงมาตรการในการเยียวยาผู้เสียหายจากการทุจริตภาคเอกชน

การทุจริตภาคเอกชน หมายถึง “การทุจริตในองค์กรภาคเอกชนซึ่งไม่ใช่การทุจริต ภาครัฐ ที่ไม่ว่ากระทำในรูปแบบหรือกระบวนวิธีการใดก็ตาม ที่กระทำโดยบุคคลที่มีอำนาจหน้าที่ ในองค์กรภาคเอกชนหรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับองค์กรภาคเอกชนนั้น และจากการทุจริตทำให้ ผู้กระทำได้ไปซึ่งเงินหรือทรัพย์สินจากประชาชนผู้เสียหาย” การทุจริตภาคเอกชนจึงเป็นการ ทุจริตที่ไม่ได้มีเจ้าหน้าที่รัฐเข้ามาเกี่ยวข้องกับทุจริตในฐานะเจ้าหน้าที่รัฐ ไม่ใช่การทุจริตที่เป็น การฉ้อโกงกันเองระหว่างภาคเอกชนด้วยกันในลักษณะที่เป็นการฉ้อโกงทั่วไป แต่เป็นการฉ้อโกง ประชาชนที่กระทำโดยสร้างรูปแบบหรือกระบวนวิธีการทุจริตอย่างใด ๆ โดยอาศัยความไว้วางใจ เชื่อใจ ของประชาชนที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับองค์กรภาคเอกชน เช่น เข้าไปลงทุนหรือออมเงินในองค์กร ภาคเอกชนนั้น แต่ต้องตกเป็นเหยื่อโดยต้องสูญเสียเงินหรือทรัพย์สินไปเพราะการทุจริตใน ภาคเอกชน นั้น ทั้งนี้ไม่ว่าการทุจริตนั้นจะเกิดขึ้นในองค์กรภาคเอกชนที่จัดตั้งขึ้นไม่ว่าในรูปแบบใด และไม่ว่าจะเป็นองค์กรที่มุ่งแสวงหากำไรจากการดำเนินงานหรือไม่ก็ตาม หรือองค์กรที่ ผู้กระทำการทุจริตมีเจตนาจะจัดตั้งขึ้นเพื่อทำการทุจริตโดยเฉพาะ เช่น บุคคลธรรมดา คณะบุคคล ห้างหุ้นส่วนสามัญไม่ว่าจะจดทะเบียนหรือไม่ ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด บริษัท มหาชนจำกัด กิจการร่วมค้า มูลนิธิ สมาคม หรือสหกรณ์ เป็นต้น

สำหรับองค์ประกอบของความผิดฐานทุจริตภาคเอกชนนั้น คือ (1) ผู้กระทำการทุจริต ได้แก่ บุคคลที่มีอำนาจในองค์กรภาคเอกชนหรือเกี่ยวข้องกับภาคเอกชนนั้นไม่ว่าโดยทางตรงหรือ ทางอ้อม เช่น ผู้บริหาร ที่ปรึกษากฎหมาย ที่ปรึกษาทางบัญชีและการเงิน เป็นต้น (2) การกระทำ หมายถึง การทุจริตไม่ว่าด้วยรูปแบบหรือกระบวนวิธีการใดก็ตาม เช่น หลอกลวงไม่ว่าด้วยการ โฆษณา ประกาศ ทำให้ปรากฏ ชักชวนหรือเสนอต่อประชาชนด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้งและทำให้ประชาชนหลงเชื่อตามที่หลอกลวงนั้น หรือ กระทำการใด ๆ อันไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์ หรือตกแต่ง ปลอมแปลง หรือสร้าง เอกสารอันเป็นเท็จ (3) ผู้เสียหาย ได้แก่ ประชาชนที่หลงเชื่อและตกเป็นเหยื่อของการทุจริตนั้น และ (4) ผลของการกระทำ คือ ความเสียหายที่เป็นเงินหรือทรัพย์สิน

ในด้านองค์กรเพื่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภาคเอกชนนั้น จากการวิจัย พบว่า ปัจจุบันประเทศไทยมีองค์กรที่บังคับใช้กฎหมายเพื่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ที่มีรูปแบบเป็นการทุจริตภาคเอกชนหลายองค์กร ซึ่งส่วนใหญ่เป็นองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่ เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดที่เข้าลักษณะเป็นการทุจริต ภาคเอกชนแต่ละรูปแบบ ทำให้การดำเนินการขององค์กรไม่เป็นเอกภาพและทับซ้อนกัน ส่งผล ให้เกิดความล่าช้าในการทำงานเพื่อให้การติดตาม ตรวจสอบ สืบสวนสอบสวน เพื่อนำตัวผู้กระทำ ความผิดมาลงโทษหรือเพื่อให้การดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่ผู้กระทำความผิดได้ไป

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต

จาก การกระทำความผิดกลับคืนมาเพื่อคืนให้แก่ประชาชนผู้เสียหายเป็นไปด้วยความล่าช้า ดังนั้น กฎหมายจึงต้องจัดให้มีองค์กรเพื่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภาคเอกชนเป็นการ เฉพาะ โดยจัดตั้งเป็นหน่วยงานหนึ่งในสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต แห่งชาติ (ป.ป.ช.) โดยเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการเพื่อการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริตภาคเอกชนเป็นการ เฉพาะ

สำหรับมาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภาคเอกชนของกฎหมายต้นแบบเพื่อ การป้องกันและปราบปรามการทุจริตภาคเอกชนนั้น ประกอบด้วย มาตรการทางอาญา ได้แก่ ให้ กำหนดโทษทางอาญา แก่ผู้กระทำความผิดฐานทุจริตภาคเอกชนในอัตราที่สูงกว่าโทษในความผิด ฐานฉ้อโกงประชาชนตามประมวลกฎหมายอาญา โดยพิจารณาถึงจำนวนประชาชนที่ได้รับความ เสียหาย และบัญญัติให้การทุจริตภาคเอกชนเป็นความผิดอันยอมไม่ได้ แก่ไขเพิ่มเติมโทษตาม ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 343 ในความผิดฐานฉ้อโกงประชาชนให้หนักขึ้น ทั้งนี้เพื่อป้อง ปราบผู้กระทำความผิดให้หลาบจำ

ส่วนมาตรการในการเยียวยาประชาชนผู้ได้รับความเสียหายจากการทุจริตภาคเอกชนนั้น พบว่าปัจจุบันเมื่อเกิดการกระทำที่เข้าลักษณะเป็นความผิดฐานทุจริตภาคเอกชนขึ้นแล้ว มาตรการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน รวมถึงการติดตามเอาทรัพย์สินที่ผู้กระทำความผิดได้ไปจากการ กระทำความผิดเพื่อกลับมาคืนให้แก่ประชาชนผู้เสียหายเป็นไปอย่างล่าช้า ใช้เวลานานและไม่สามารถนำเงินมาเฉลี่ยคืนให้แก่ประชาชนได้เต็มเม็ดเต็มหน่วย ดังนั้นกฎหมายต้นแบบเพื่อการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตภาคเอกชน จึงกำหนดมาตรการในการเยียวยาประชาชน ผู้เสียหายโดยให้นำมาตรการเกี่ยวกับการยึดหรืออายัดทรัพย์สินจากผู้กระทำความผิดและบุคคล ที่เกี่ยวข้องตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ในเรื่องทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด บุคคลที่กระทำความผิดเกี่ยวกับ การทุจริตภาคเอกชน คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินและการตรวจสอบทรัพย์สินของ คณะกรรมการ การฟ้องร้องเกี่ยวกับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด มาปรับใช้กับ การทุจริตภาคเอกชนโดยอนุโลม ทั้งนี้เพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจสามารถยึดหรืออายัด ทรัพย์สินที่ได้มาหรือสงสัยว่าจะได้มาจากการกระทำ ความผิดหรือที่เกี่ยวข้องกับการกระทำ ความผิด ไม่ว่าทรัพย์สินนั้นจะอยู่ในความครอบครองของบุคคลใดก็ตาม ทั้งนี้เพื่อเป็นการป้อง ปราบมิให้ผู้กระทำความผิดอาศัยช่องว่างของกฎหมายหรือกระบวนการยุติธรรมที่มีอยู่ในปัจจุบัน จำหน่ายจ่ายโอนหรือยกย้ายถ่ายเททรัพย์สินให้พ้นจากการตรวจสอบติดตามของพนักงานเจ้าหน้าที่และสามารถกลับเข้ามาครอบครองใช้ทรัพย์สินนั้นได้อีกภายหลังพ้นโทษ ทั้งนี้โดย บัญญัติให้ถือเอาอายุความในคดีอาญาเป็นกำหนดอายุความเพื่อให้อำนาจแก่พนักงานบังคับคดี ในการยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นต่อไป

นอกจากนี้ ให้นำบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 ในส่วนที่ว่าด้วย การยื่นคำขอรับชำระหนี้ของเจ้าหนี้ในคดีล้มละลายมาใช้บังคับกับการยื่นคำขอรับชำระหนี้ของ ประชาชนผู้เสียหายจาก

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

การทุจริตภาคเอกชน เพื่อให้ประชาชนผู้เสียหายในฐานะเดียวกับเจ้าหน้าที่ ในคดีล้มละลายเข้าแจ้งทรัพย์สินเพื่อ
การชดเชยเยียวยาความเสียหายจากการทุจริตภาคเอกชน

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “กฎหมายต้นแบบเพื่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภาคเอกชน” นี้อาจนำไปสู่
การศึกษาวิจัยในเรื่องอื่น ๆ เช่น มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริตทางบัญชีและ
การเงิน มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปราม การทุจริตในภาคเอกชนโดยมุ่งสร้างเครื่องมือ
ทางกฎหมายเฉพาะส่วนของการทุจริตที่เกิดขึ้นใน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มูลนิธิ สมาคม หรือ
สหกรณ์ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- เกียรติศักดิ์ จีระเชียรนาถ. (2548). CEO/CFO คู่มือฉบับลือโลก. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ขอคิดด้วยคน.
- เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์. (2556). หลักพื้นฐานกฎหมายมหาชน. พิมพ์ครั้งที่ 2. สำนักพิมพ์วิญญูชน.
- กำชัย จงจักรพันธ์. (2555). การขัดกันแห่งผลประโยชน์และมาตรา 100 พ.ร.บ. ป.ป.ช. เข้มชัย ชูติวงศ์.
(2557). คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยาน. เนติบัณฑิตยสภา.
- คณิง ภาไชย. (2531). กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เล่ม 1. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จงจิต หลีกภัย, หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ วันจันทร์ที่ 22 ตุลาคม 2555; โซฟอน-ฟอก-โพก๊วน “ธุรกิจการเงิน” มี
จริง.อาจไม่ไกลตัว
- เจริญ เจริญวัลย์. (2545). เทคนิคการตรวจสอบทุจริต. สำนักพิมพ์พอดิ.
- เฉลิมชัย กีกเกียรติกุล, ทฤษฎีว่าด้วยการแทรกแซงกิจกรรมของรัฐในทางเศรษฐกิจ, สำนักงาน กสทช.
- เดือนเด่น นิคมบริรักษ์ และคณะ. (2554). โครงการศึกษาวิจัยเรื่องปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในวงการธุรกิจ
เอกชนไทยกับแนวทางแก้ไขและป้องกัน. สถาบันเพื่อการพัฒนา ประเทศไทย เสนอต่อ ป.ป.ช.
- ธีรยุทธ บุญมี (2541). ธรรมนูญกับการปฏิรูปสังคมไทยในขั้นที่สอง. วารสาร กรมประชาสัมพันธ์, 3, 9-11.
- บรรหาร กำลา. เจ้าหน้าที่ของรัฐรับทรัพย์สินและของขวัญอย่างไรไม่ผิดกฎหมาย. จุลนิติ ป.ป.ช. ฉบับ มี.ค.-
เม.ย. 2554.
- ประมุข สุวรรณศรี. (2526). คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยาน. สำนักพิมพ์วิญญูชน.
- ประธาน วัฒนวาณิชย์. 2524. ระบบความยุติธรรมทางอาญา: แนวคิดเกี่ยวกับการควบคุม อาชญากรรมและ
กระบวนการนิติธรรม. คณนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ผาสุก เจริญเกียรติ. (2555) กฎหมายป้องกันการคอร์รัปชันในต่างประเทศของสหรัฐอเมริกา วารสารกฎหมาย
เปรียบเทียบศาลยุติธรรม. ปีที่ 4 ฉบับที่ 1

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต

ระบบการตรวจสอบทุจริตในสถาบันการเงิน. สำนักงาน ป.ป.ช. 25 มกราคม 2545

ราชบัณฑิตยสถาน. (2557). “พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542”. [ฉบับอิเล็กทรอนิกส์]. สืบค้นเมื่อวันที่ 11 ธันวาคม 2557.

วิชช์ จีระแพทย์. การทุจริตคอร์รัปชันของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์. หนังสือและสื่อเผยแพร่สำนักประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. ศิริพร สัจจานนท์. (2550). การแทรกแซงของรัฐในระบบเศรษฐกิจ, สรุปคำบรรยาย หลักสูตรการพัฒนานักกฎหมายภาครัฐระดับล่าง รุ่นที่ 2.

ศิริวรรณ มนอัคระผดุง. (2555). ปัญหาการคอร์รัปชันของไทย กรณีศึกษาสิงคโปร์ และฮ่องกง. สำนักวิชาการสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.

วิทยากร เชียงกุล. นโยบายของรัฐบาลด้านเศรษฐกิจ: การทับซ้อนของผลประโยชน์ทางธุรกิจ (Conflict of Interest). 2549 (นันทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า)

วีระพงษ์ บุญโยภาส และคณะ. (2546). การเสริมสร้างมาตรการเพื่อสัมฤทธิ์ผลใน กระบวนการบังคับใช้กฎหมายของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

วรศักดิ์ ทูมมานนท์. (2543). คุณรู้จัก Creative Accounting และคุณภาพกำไรแล้วหรือยัง. กรุงเทพมหานคร: ไอโอนิค อินเทอร์เน็ต รีซอสเซส.

เศรษฐบุตร อิทธิธรรมวินิจ ชนภัทร วินยวัฒน์ และ คมวัชร เอียงอ่อง “การลดปริมาณคดีขึ้นสู่ศาล: ศึกษากรณีการกำหนดความผิดอันยอมความได้ตามประมวลกฎหมายอาญา” ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์

สังคีต พิริยะรังสรรค์. (2549). คอร์รัปชันแบบเบ็ดเสร็จ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์

สังคีต พิริยะรังสรรค์. (2556). ผลกระทบขององค์กรธุรกิจจากการป้องกันและปราบปราม การทุจริตของ ป.ป.ช. มาตรา 103/7

สุรพล ศรีวิทยาและคณะ. การศึกษาแนวทางแก้ไขและป้องกันการทุจริตในภาคเอกชนไทย ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. (2557)

อมร จันทรสุมบุรณ์ (2530). บันทึกเรื่องการพิจารณาแก้ไขบทกำหนดโทษทางอาญาที่ลงโทษ แก่กรรมการและผู้จัดการบริษัทในความผิดฐานแจ้งรายการต่อราชการเท็จซ้ำเกิน กำหนดหรือแจ้งผิดพลาด ในรายงานการประชุมพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค เรื่องเสร็จที่ 248/2530. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา หน้า 8 (อัดสำเนา)

อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ. (2521). “การพิจารณาคดีของศาลในประเทศสหรัฐอเมริกา: ระบบพิจารณาแบบไต่สวน” วารสารนิติศาสตร์ .ปีที่ 10 ฉบับที่ 3)

Andrew Brady Spalding, The Irony of International Business Law: U.S. Progressivism, China’s New Laissez Faire, and Their Impact in the Developing World, 59 U.C.L.A. Law Review, 2011)

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

- Corruption Prevention Investigation Bureau, Singapore, 2001) The Internationalisation of Corruption: Scale, Impact and Countermeasures, 2016) by Clare Fletcher, Daniela Herrmann Gonzalo F. Forgues-Puccio. (2013). Corruption and the Private Sector (online). Available: www.unodc.org. [2015, July,11].
- Donald J. Newman. (1978). Introduction to Criminal Justice. New York: L.B.
- Edward M. Miller, Investment Intelligence from Insider Trading, The Journal of Social, Political, and Economic Studies, Volume 24, Number 4, Winter 1999, <http://insiderslab.com/knowledge/investmentIntelligenceBookReview.pdf>
- Heidenheimer, A.J., M. Johnston and Levine T. Victor. 1989. A Handbook: Political Corruption. New Brunswick, New Jersey : Transaction.
- Joseph W. Yockey. Solicitation, Extortion, and the FCPA. University of Iowa Legal Studies Research Paper Number 11-30 August 2011. University of Iowa, College of Law
- Lars Johannsen, Karin Hilmer Pederson, Maaja Vadi, Anne Reino, and Mari- Liis Soot, Private-to-private Corruption – A survey on Danish and Estonian business environment. 2016, Aarhus University, Tartu University, Ministry of Justice of Estonia.
- Lynn, Brewer, Is There a Little Bit of Enron in All of Us?, The Journal for Quality & Participation, Spring 2007.
- Maira Martini. 2014. TI. Regulating private-to-private corruption. helpdesk answer. P.2)